

Asia: VN/27386/2023-VNK-31

Luonnos valtioneuvoston toimenpideohjelmaksi rasismin torjumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä

Tarkentavat kysymykset

Millaista sidosryhmäyhteistyötä tulisi tehdä toimeenpanon aikana (yhteistyötahot, yhteistyön muoto ja fokus)?

-

Miten ja missä toimenpiteissä risteävän ja moniperusteisen syrjinnän torjuminen tulisi erityisesti huomioida?

-

Mitä sellaisia toimenpiteitä toimenpideohjelmasta puuttuu, joita valtioneuvoston yhdenvertaisuustiedonannon puitteissa pitäisi mielestäsi edistää?

-

Miten toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista ja vaikutuksia tulisi seurata?

-

Muut kommentit

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Toimenpideohjelmaluonnoksessa todetaan, että toimenpideohjelman kärkenä ovat aktiiviset ja konkreettiset toimet rasismin torjumiseksi ja että muita syrjintäperusteita kuten ikää, vammaisuutta ja seksuaalista suuntautumista sekä sukupuolten tasa-arvoa käsitellään läpileikkaavasti toimenpiteissä, jotka perustuvat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien edistämismallisuuden toimeenpanoon.

Kehitysvammaisten Tukiliitto haluaa tuoda esiin, että tässä tai muissa toimenpideohjelmissa tai toimenpiteissä, joilla pyritään yhdenvertaisuuden edistämiseen, on välttämätöntä ottaa tarkasteluun kehitysvammaisten ja / tai autististen ihmisten, mukaan lukien lasten, kokema kaltoinkohtelu eri sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden piirissä. Aihepiiristä on viime aikoina käyty julkista keskustelua muun muassa sen jälkeen, kun Ylen MOT käsitteli kehitysvammaisten ja autististen lasten ja nuorten vakavaa kaltoinkohtelua laitostuntoutuksessa (Laitosten unohdetut lapset, 25.3.2024 ks. myös verkkojuttu 26.5.2024 <https://yle.fi/a/74-20086731>).

Kehitysvamma- ja autismijärjestöjen tiedossa on, että julkisuudessa tasaisin väliajoin esiin nousevat kaltoinkohtelutapaukset ovat vain pieni osa kaikkien vastaavien tapausten määrästä. Esimerkiksi Kehitysvammaisten Tukiliiton lakineuvontapalvelussa asiakkaat kertovat vähintään kuukausittain muun muassa asumisen tai kuntoutuksen piirissä tapahtuneesta vakavuudeltaan eritasoisesta kaltoinkohtelusta.

Koska kaltoinkohtelua kokevat kehitysvammaiset ja / tai autistiset ihmiset eivät usein vammansa vuoksi voi kertoa kokemistaan epäkohdista ja oikeudenloukkauksista itse, heidän yhdenvertaisuutensa turvaamiseksi, mm. yhdenvertainen oikeusturva mukaan lukien, on tärkeää selvittää, kuinka yleistä kaltoinkohtelua on, mitkä rakenteelliset sekä yksilötason seikat sitä aiheuttavat ja mitä toimenpiteitä kaltoinkohtelun poistamiseksi tulisi tehdä. Kaltoinkohtelusta tulee pikimmiten tehdä kattava valtiovetoinen selvitys ja ryhdyttävä tämän jälkeen kohdennettuihin toimenpiteisiin.

Kokko Saara
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry